

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2006
FORFATTER:	Betty Skov
TITEL:	Hustru, mor og landmandskone.
KORT RESUME:	Livet på landet på Bagtvedgård i Sønder Vilstrup fra slutningen af 1940'erne og frem til 1970'erne.

HUSTRU, MOR OG LANDMANDSKONE

AF BETTY SKOV

Minder er kun for gamle folk, syntes jeg engang – og det synes jeg vel stadig. Der er bare den forskel, at jeg nu selv er gammel, og har brug for minder, og dem har jeg gudske-lov mange af, efter et langt liv som hustru, mor og landmandskone.

Da Peter og jeg havde kendt hinanden i seks år, vovede vi at gifte os. Vort bryllup stod i Vrå sognekirke 2. pinsedag 1947. Det, jeg husker bedst fra den dag, er, at Peter kysede mig, da vi kom ud i våbenhuset, at fotografen var utålelig, og at folk sad og ventede på os uden for huset, da vi kom hjem. Huset var mit hjem, og her skulle festen stå. Om mit hjem kan jeg fortælle:” at det ikke var stort, men formet og gjort, ej heller flot, men det var vort slot”. Det var meget varmt den dag, og det blev det ved med at være hele sommeren.

Næste dag skulle vi køre med Sofie og Hans Sloth hjem til Sønder Vilstrup. De havde været vores gæster. De havde lige fået bilen i gang efter krigen, men kunne ikke få dæk, så vi punkterede et utal af gange, før vi nåede frem, eller hjem – det var mit nye hjem, ikke Peters, han var født og opvokset der. Det første vi så, da vi kom dertil, var, at alléen op til gården var pyntet med guirlander hele vejen, og at der stod en stor flot æresport i indkørslen til gårdspladsen. Det var et stort stykke arbejde, vores venner der

havde gjort, og det endskønt brylluppet stod i Vendsyssel. Desuden var der 6-7 unge mennesker ud over familien til at tage imod os. Vi blev meget glade.

Et par dage efter vi var kommet hjem, havde vi ca. hundrede gæster. Gildet stod i forsamlingshuset, det var mine svigerforældre, der holdt festen. Vi samledes derhjemme på gården og fulgtes så hen i forsamlingshuset, hvor bordene stod dækkede, og hvor vi fik suppe, tarteletter, steg og is. Vi havde aldrig hovedbrud med at finde ud af, hvad man skulle have at spise. Det var stort set altid det samme til den slags fester.

Nu var vi nygifte forpagterfolk, Peter og jeg, og nu skulle vi til at vise, hvad vi kunne. Vi havde begge forudsætninger for at kunne klare det rent arbejdsmæssigt. Peter havde fået sin landbrugsuddannelse, først og fremmest hjemme hos sin far, dernæst hos Søren Brogård i Taps, Niels Eriksen i Købitsdal og på Ladelund Landbrugsskole, hvor han også tog eksamen som kontrolassistent. Det sidste var vist mest for morskabs skyld, måske for at prøve at tage en eksamen. Jeg havde haft flere huslige pladser, men havde ikke været på en decideret husholdningsskole, men jeg havde mod og tro på, at det hele nok skulle gå.

Gården var Bagtvedgård i Sdr. Vilstrup. Den var på ca. 55 tønder land, og det var

Peter, Betty, Cecilie og Johannes Skov foran Bagtvedgårds stuehus, 1947.

på det tidspunkt en arbejdsplads, der skulle kunne brødføde et fodermesterpar, en karl og en pige, samt mine svigerforældre, som nu var aftægtsfolk, og vi to med de børn vi måtte få. Det blev faktisk til 13 mennesker på et tidspunkt, og det er jo mærkeligt at tænke på, eftersom der helst skal flere hundrede tønder land til en gård i dag, for at en familie, der er meget mindre, kan leve af den.

Det var som sagt i Peters hjem, at vi begyndte vores nye tilværelse. Hans forældre havde købt gården i 1919, da de blev gift. Hjemmet var naturligvis fyldt med møbler, billeder og alt, hvad man behøvede, så det blev noget med, at jeg skiftede kong Christian den 10. og dronning Alexandrine ud med lidt mere jævne folk; men den slags

måtte man gå stille frem med, så man ikke i de ældres øjne skulle virke utaknemmelig. Det var naturligvis kun i de to stuer, der skulle være vores, jeg skiftede billeder ud.

Dagligstuen blev, som den var, spisestuen havde vi tilfælles med mine svigerforældre, men en stue købte vi selv møbler til, så den og soveværelset, hvortil jeg købte, hvad der skulle til for min sidste løn som husassistent, blev vort private paradis.

Peter og jeg havde begge accepteret, at vi skulle bo i samme hus som hans forældre, de indrettede sig i den ene ende af stuehuset, og vi i den anden. Jeg var ikke et øjeblik bange for, at det ikke skulle gå, og det gjorde det da også, vist endda godt, må man sige, men vel kunne man af og til ønske, at man var lidt mere sig selv. Men når jeg tænker på det nu, så mange år efter, synes jeg, at det var for intet at regne i forhold til alt det gode, vi fik fra dem. Jeg tænker især på den kontakt, der var imellem børn og bedsteforældre. Den var af stor værdi, og også en stor hjælp til en fortravlet husmor.

Jeg blev taget godt imod af mine svigerforældre, de var fine mennesker, noget konservative, men ikke forstokkede. De kunne ikke drømme om at lade mig mærke med, at jeg ikke havde noget på kistebunden. De havde en god forstand, og de brugte den.

Her i dette gamle hjem skabte vi vort nye hjem. Få måneder efter vi blev gift, blev jeg gravid. Jeg husker, hvor svært det var i høsten, hvor alle måtte tage sin tørn, og ingen kunne tillade sig at hænge med hovedet, og egentlig var det nok værst for kvinderne, som helst skulle være både inde og ude, tror jeg. I hvert tilfælde fik jeg somme tider en klump i halsen, jeg var ikke særlig

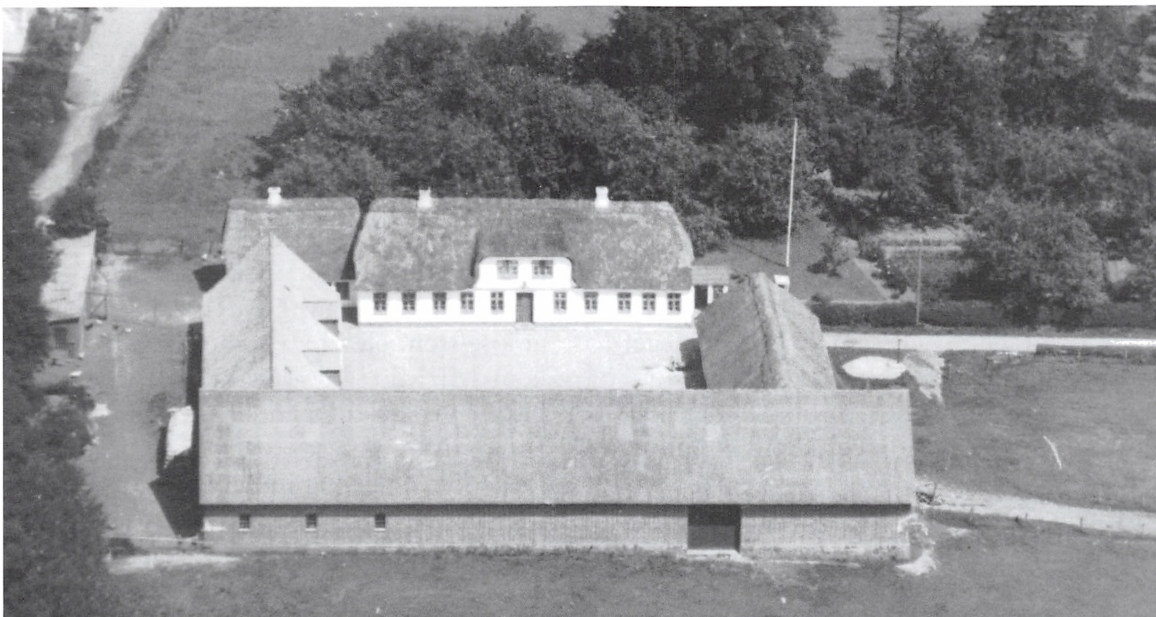
skrap til udendørs arbejde, og så oven i købet gravid.

Det var ellers en spændende tid, Peter boltrede sig med nye planer om alt, hvad der havde med mark og stald at gøre, og jeg så et mægtigt lys i ham, lyset slukkedes da heller aldrig, men det blev nok lidt mere realistisk. Jeg mindes bare fornemmelsen af at have fået verdens bedste mand. Det var nok ikke noget specielt for mig, jeg husker det bare så tydeligt.

Inde i stuehuset varede det ikke længe, inden alting drejede sig om det barn, der skulle komme til verden, selv om min svigermor gjorde, hvad hun kunne, for at det ikke blev publiceret for tidligt. Hun var nok bange for, at det skulle komme for tidligt, alt efter, hvornår vi blev gift. Alt skulle være i

orden. Det kunne jeg godt have fortalt hende, at det også var, men der blev ikke sat ord på den slags.

Tiden gik, og det blev den 17. marts 1948. Det var et år, hvor foråret var kommet tidligt. Vi skulle levere hør til Hørfabrikken den dag, og vi blev færdige med at så den dag. Det var en spændende dag. Jeg begyndte at få veer om formiddagen, og det udløste en voldsom reaktion hos min svigermor. Huset stod pludselig på den anden ende. Det første, hun gjorde, var at ringe til sin søster Anne, at hun skulle komme med det samme. Dernæst glattede hun sin nye kittel, og så overtog hun ellers roret med alt, hvad der havde med husførelse at gøre. Rosa, vores gode hjælp, når det kneb, og når der skulle ske noget særligt, blev hidkaldt. Alt skulle

Luftfoto af Bagtvedgård fotograferet i 1955.

være klart til at modtage forkarlen, som Peter kaldte barnet.

Det blev en pige, hun var dejlig, vel at mærke da der var gået et par dage, for hun var trykket skæv ved fødslen. Når nogen kom for at se hende, forklarede jeg meget overbevisende, at det ville forsvinde om et par dage, det havde doktoren sagt, og så blev der sagt med svag stemme: "ja, lad os håbe det." Doktoren fik ret, og vi syntes jo, at kønnere barn aldrig var født.

Min mor kom også i de dage, jeg lå i barselsseng, ja, for i barselsseng lå man jo den gang. Det var herligt at ligge der 8 dage på sin ryg og lade sig opvarte. Jeg fik rent sengetøj på hver dag med fine mellemværker, jeg skulle ligge fint, når byens damer kom på besøg om eftermiddagen. De kom alle i løbet af ugen. Det var travle dage for de to bedstemødre og ferie for mig. Til gengæld var det også slut lige så brat, som det begyndte. Da de otte dage var gået, var det med at komme rundt på sokkerne. Nu skulle og kunne man selv, den ene bedstemor var rejst og den anden trængte til at hvile sig, og når man havde karl eller karle på kost, skulle maden stå på bordet til tiden, så jeg måtte lære at indrette mig, og det kunne faktisk lade sig gøre at amme på klokkeslæt.

De første somre blev som før nævnt meget varme og tørre, så der blev ikke græs nok til ung-kreaturerne, og høsten blev heller ikke så god, som vi havde håbet, den ville blive. Misvækst havde vi dog aldrig på vores gode jord, men det var jo en skidt start med to tørre somre.

Da Cilje, som vi kaldte Cecilie, var knapt et år, blev hun syg. Hun fik astma. En nat havde vi bud efter lægen tre gange, hendes

far gik med hende på armen næsten hele natten. Så kom hun på Sct. Hedvigs Klinik i Kolding, hvor de var specialister i den slags, der var hun i seks uger. Jeg besøgte hende så godt som hver dag, men måtte nøjes med at stå uden for og se ind af en glasdør til min lille pige, der sad i en tremmeseng og rokkede frem og tilbage. Man mente, at børnene havde bedst af ikke at se forældrene, så længe sygehusopholdet varede. Hun havde astma i tre år, men kom så heldigvis over det. Det var netop som penicillinen var opfundet eller taget i brug, at Cilje blev syg, og hver gang der var optakt til forkølelse, kom sygeplejersken eller doktoren og stak hende. Hun hadede vor gamle gode Fischer, men jeg kan se bedstemor for mig endnu gå med Cilje ude på gårdspladsen med forklædet bredt ud som et sejl, for at der ikke skulle blæse en vind på barnet. Der havde hun det godt.

Alt imens dette stod på med Cecilies sygdom, ventede jeg Marie. Hun blev et søndagsbarn. Natten mellem den niende og tiende juli, blev jeg klar over at barnet snart ville komme. Jeg vækkede Peter og bad ham hjælpe mig med at rydde den lille stue nedenunder, for der ville jeg ned at ligge. Vi hjalp hinanden med møbler og alt, men da jeg ville have blomsterbaren ud, som bestod af løse sten, blev han godt nok gal, men ud kom den. Min seng blev skilt ad, og den blev bakset ned ad trappen og sat sammen igen. Peter syntes, jeg var skør, men alt dette skete for at hans mor kunne blive fri for at gå på trapper, hvad hun næsten ikke kunne, og jeg skulle jo igen vartes op i otte dage. Dernede kom Marie så til verden. Det var en dejlig sommersøndag morgen, solen skinnede, og vinduet stod åbent. Pudsigt, at man husker

Sdr. Vilstrup i 1955. Bagtvedgård ses til venstre i billedet. Sylvest Jensen Luftfoto. Det Kgl. Bibliotek.

sådan en lille ting. Jeg husker også, at jeg brugte alle mine kræfter til at råbe på Peter, da jeg fik masken. Det var doktoren, der sagde "ja". Han hed også Peter. Min Peter var ikke med til fødselen, højdepunktet var, når han kom ind, og barnet lå i min arm.

Barnedåben var altid noget, som det var lidt uoverkommeligt at tænke på. Den lille tog meget tid, og træt var man jo også, men døbes skulle barnet jo og helst inden alt for

længe. Bedstemor kunne slet ikke lide, når barnet kom uden for, inden det var døbt, men det lod jeg nu, som om jeg ikke forstod.

Når sådan et gilde skulle være, var der mange ting at gøre. Kobbertøjet skulle pudses, alt skulle skinne, og småkager og kransekager skulle laves. Mandlerne til kransekagerne blev malet med en lille bitte kværn, vi trak med hånden – ikke som i dag, hvor man har maskineri til alt. Dagen før gildet kom

kogekonen for at koge suppe og forberede maden. Det var skønt, når hun var inden for døren, så vidste jeg, at alt ville gå, som det skulle. Det var jo en af de fordele, man havde dengang, at det var en selvfølge, man havde hjælp til fest.

Marie skreg, jeg havde haft for travlt, mælken var forsvundet. Da hun blev døbt, fulgte min mor mig op i kirken, men det kom vi ikke så godt fra, for vi var vant til fra Vrå, at præsten kom ned til den, der bar barnet for at ønske tillykke, og så kunne man gå, men det gjorde man ikke i Vilstrup den gang, så vi sad der bare, til det hele var slut, og det var jo lidt af en skandale. Så derefter fulgte Peter med mig, når vi skulle have børn døbt. Han havde mere tjek på den slags.

Til den ellers så fine middag fik vi grønne kartofler. Det gik til på den måde, at Louise havde hentet en god stor gryde i mælkestuen, som vi kaldte et koldt rum, vi havde, den skulle bruges til at koge kartofler i, men det var min farvegryde. Da jeg kiggede ud i køkkenet, lige før vi skulle spise, kunne jeg se, at kartoflerne havde fået lidt farve, der gik lidt panik i mig, men jeg tog chancen, regnede ikke med, at der kunne ske noget ved at spise dem, og det gjorde det heller ikke. Ingen opdagede det, men helt rolig var jeg ikke før næste dag.

Til maden fik vi vin, men min far bad om vand. Jeg havde gruet for det øjeblik, hvor han så, at hans datter serverede vin i sit eget hjem. Heldigvis blev samtalen vendt til noget humoristisk, hvor far vandt med en frisk bemærkning, og jeg tror at denne lille sejr bevirkede, at han affandt sig med situationen. Han var 100% afholdsmænd.

Dagen efter barnedåben fik Marie sin før-

ste sutteflaske, og nu skete der noget med hende. Hun tog på i vægt, hun blev rolig, hun var så mild, vågnede let, smilede til os og sov så igen. Hun var et søndagsbarn.

Da vi blev gift, troede jeg, at jeg skulle hjælpe mine svigerforældre. Jeg regnede dem for gamle, men det viste sig, at det var dem, der hjalp os fra morgen til aften. Jeg måtte sige tak 10 gange for hver gang bedstemor havde noget at takke mig for, og i grunden er det sværere at sige tak, end det er at sige "værsgo", men nogen skal jo sige tak, for at andre kan få lov til at sige "værsgo". Bedstemor havde erfaring, sagde aldrig noget uoverlagt, hun var af de stærke milde kvinder med stor magt, som digteren skriver om.

Bedstefar var børneven, forstod at nyde børnene uden at tage del i opdragelsen og blev elsket af dem, Han var varm, glad og ligevægtig, alle byens børn kunne også godt lide Johannes Skov.

Efter Marie blev født, gik der knap to år, før vi ventede Karen Johanne. Jeg kan huske, at jeg på det tidspunkt syntes, at det var så dejligt, for nu var Marie renlig, og jeg havde en sød og dygtig ung pige til hjælp. Karen Johanne kom godt til verden, men blev kun otte dage, inden hun fik lungebetændelse. Penicillinen hjalp hende, jeg kan se hendes lille bitte numse for mig endnu, da Fischer satte nålen i hende, og han sagde: "Uha, der er ikke meget at stikke i". Vi fik hende hjemmedøbt, vi var bange for, at hun skulle dø. Vi sang: "Sov sødt barnlille", og jeg blev lidt vred på præsten, for jeg syntes, at det var en begravelsessalme, jeg var så forfærdelig bange. Men Karen Johanne kom sig, og hun blev den mest livlige af dem alle. Hun var i gang fra morgen til aften, og hun

Bedstefar, Johannes Skov, var børnenes ven. Foto fra ca. 1960.

var meget populær af samme grund. Alle syntes, hun var charmerende. Hun havde et stort temperament, og sød det var hun. Hun blev ikke gammel, før vi mærkede hendes solidaritet med sine søskende. Hun blev et rigtigt legebarn med meget fantasi, hun lagde sten og kastanjer i rækker ude i gården, før hun kunne snakke rent. "Stin og stanjer", sagde Karen Johanne.

På det tidspunkt havde jeg en ung pige på

sytten år, hun var meget dygtig, og hver gang hun havde en ledig stund, syede hun udstyr, hun var forlovet. En gang, jeg sad og syede nogle købte mellemværker i pudebetræk, spurgte jeg, om hun kunne lide dem. "Ja", sagde hun, men hun håbede aldrig, at komme så langt ud, så hun skulle købe sine mellemværker!

Hvad angår mellemværker kan jeg fortælle, at mit udstyr, da jeg kom til Vilstrup som

Peters kone, fyldte en flad papkasse. Min mor sendte den til mig en uges tid efter, at vi var blevet gift. Jeg glædede mig til at vise svigermor mine herligheder og havde nok snakket en hel del om dem, for hun havde sagt til sin søster, at hun skulle komme den eftermiddag, så hun kunne få del i glæden. Først da jeg med nænsom hånd tog to lyse-duge, tre sofapuder, seks mellemlægsservietter og et par grydelapper op af kassen, blev jeg klar over, at det var et beskedent udstyr, jeg bragte med mig.

Anny kom knapt to år efter Karen Johanne. Hun kom i det kolde blæsende efterår,

Bedstemor, Cecilie Skov med håndarbejde. Foto fra ca. 1960.

men det betød, at jeg havde lidt mere tid til hende. Jeg havde en voksen pige, som jeg lod lave mad, og nogle af de ting, der før havde været vigtige, kom noget i baggrunden, for nu havde vi fire børn fra nul til fem år. Anny var jo dejlig lige som alle de andre, og vi holdt den største barnedåb, vi endnu havde holdt. Bedstemor havde det godt det år, og hun havde næsten heltidsjob hos mig. Jeg husker, hvor travlt hun havde til Annys barnedåb, det var lige før jul, og bordet blev dækket oppe hos dem, det gik igennem begge stuer, hvor der var dobbeltdør imellem, der blev pyntet med små adventskranse, og vi syntes, at det var så pænt. Vi bestemte, at alle pigerne skulle have lov til at komme med i kirke til dåben, det var dengang ret usædvanligt, at man tog børnene med, så der var nogen, der fortalte bagefter, at de havde fældet et par tårer, da den store familie kom samlet.

Vilstrup var et godt sted at bo i begyndelsen af halvtredserne. Vi var mange nybegyndere inden for landbruget, og vi havde det sjovt og godt i hinandens selskab. Vi tænkte ikke på, at vi levede i en tid, før alt blev lavet om: at gårdene skulle lægges sammen og maskinerne gøre arbejdet. Vi tænkte ikke over, at vores brugsforening og vores købmand skulle forsvinde, og at hjemmegående husmødre blot blev en saga. Men i og med at forandringerne begyndte, oplevede vi også noget godt, nemlig at se små hjem blomstre op med liv og farver på både tøj og kinder, og børn fra hvert et hjem kunne få eksamen og uddannelse.

Nu gik der flere år, hvor jul og fødselsdage var højdepunkter hjemme hos os, men der var altid meget arbejde, og der var mindre tid

til børnene, end man i dag vil synes er rimeligt. I dag ser jeg, hvor man hygger om børnene, og man kan godt somme tider tænke, hvorfor man ikke tog sig lidt mere tid til det, men når jeg sidder stille og tænker over det, så var det nok lige så hyggeligt for børnene, at man spredte duft af kål og småkager, damp fra storvask og fedteri fra slagtning. Alting foregik hjemme, og mor var der altid og far også, selv om han var i mark eller stald.

Gården havde heste, grise, køer og høns – det var et liv med arbejde og respekt for arbejdet. Kornet på marken var mere end penge, og grisen i stien var mere end sul. Jeg husker et år, hvor vi havde en so på dyrskuet, som kom hjem med en præmie. Vi tog alle imod den, da den kom hjem, og den fik navnet Lisbet. Den blev meget gammel, før den døde af alderdom.

Det var altid festligt, når vi slagtede til husholdningen. Vi havde en gammel slagter, der hed Johannes. Johannes sagde engang til børnene, som for øvrigt altid rendte deres vej, når grisen blev aflivet, at det var da så god og human en måde, man slagtede på. Jo, sagde han, først så skyder jeg den, så stikker jeg den, så drukner jeg den, og til sidst så hænger jeg den, og så må den sgu da være død. Med tiden fandt vi ud af, at det var lettere at sende grisen på slagteriet og få den slagtet der. Så var man fri for det svineri hjemme, og vi fik den hjem lige til at pakke og lægge i fryseren.

Allerede sidst i fyrrerne skete der en stor forandring i vores husholdning, idet vi i Vilstrup byggede frysehus, hvor enhver kunne leje en boks, det var en fantastisk hjælp. Før den tid henkogte og saltede man det hele, og pludselig kunne man pakke kødet ind og

Slagteren, Johannes, på arbejde på Bagtvedgård. Peter Skov hjælper ham og i baggrunden ses Peter Poulsen fra Skovsbogård. Foto fra 1968.

sende det ned i frysehuset. Også det blev endnu nemmere. I 1972 fik vi selv en fryser. Det var bare dejligt.

Trods meget arbejde havde vi i disse år altid lyst til at gå lange ture om aftenen, og om søndagen, det var en lise for krop og sjæl! Det forekommer mig, at der altid var lunt, og

at solen altid gik ned, mens vi gik der på vores marker og snakkede om dyr og planter og om, hvad vi eventuelt kunne få til overs til at forbedre bedriften med. Sådanne ture blev der færre af, da vi fik bil i 1957, så su-sede vi af sted i den, men det havde naturligvis også sin charme.

Ude i bedriften, skete der ellers store ting i disse år. I et af de første år i 1950'erne fik vi den første traktor. Det var den lille grå Ferguson, og med den begyndte en hel ny tid, hvad landbruget angik. Det var en omvæltning så stor, så stor. Med den fulgte den ene maskine efter den anden de følgende år. Vi fik landbruget mekaniseret, så de mennesker, som før var en del af vores hverdag, for-

Ved Vibeke Skovs dåb i 1958. Fra venstre Cecilie, Marie, Betty Skov med Vibeke, Peter Skov, Karen Johanne og Anny.

svandt. Der var ikke mange karle på gårdene, da vi nåede til 1960. Og piger blev der også færre af, da vi inden dørene fik elkomfurer, vaskemaskiner, og mange andre ting, som i dag er en selvfølge.

Peters første byggeri var hønsehuset, det var i 1950. På det tidspunkt havde de kloge fundet ud af, at høns skulle holdes inden dørene, hvis de skulle lægge mange æg. Det passede Peter godt, for så kunne han jo gøre det utraditionelle at bygge oven på det daværende hønsehus. Så skulle hønsene få første sal, og vi fik plads til flere grise nedenunder. For at gøre det lidt mere humant for hønsene, lavede han en altan, som de kunne gå ud og sole sig lidt på. Det var første gang, Peters far blev lidt betænkelig ved Peters byggerier, men ikke den sidste. Hver gang Peter byggede noget nyt, blev han lidt forskrækket, men ingen var mere glad og stolt end netop ham, når det var færdigt. Jeg husker en lille episode, der udspillede sig mellem far og søn, da laden, som bedstefar havde bygget i 1929, og som havde været hans stolthed, blev lavet om til kostald, og møddingen flyttet ud af gårdspladsen. Da var det lidt svært for bedstefar, og han havde været lidt stille i nogle dage, men en dag kom han ind til mig i køkkenet og sagde, om ikke jeg kunne lave en kop kaffe, og så fortalte han, at han var blevet så glad, for han havde brokket sig lidt til Peter, men Peter havde bare svaret med at sige: "Du ved nok far, at til råd er gubben en herlig gæst, men unge øjne, de ser nu bedst". Vi drak kaffe på glæden.

I 1958 fik vi så vores sidste barn, rosinen i pølseenden. Ja minsandten, det blev hun. Jordemoderen havde bestemt, at det ville

være godt for mig, om jeg kunne føde fjorten dage før tiden. Måske ville hun gerne prøve sit nye vidundermiddel af, som skulle kunne sætte en fødsel i gang. I hvert tilfælde, blev der aftalt en dato, hvor hun skulle komme, så jeg fortalte familien, hvilken dato jeg skulle føde. Det blev til stor morskab for bedstefar og morbror Poul (Poul Poulsen), de slog sig på lårene og grinede, og da jordemoderen drog af sted med uforrettet sag, grinede de endnu mere og sagde: "Ja, det kunne også lige passe, at hun skulle bestemme det, nej, der skulle da også være måde med al-ting".

Vibeke blev født om formiddagen den 25. februar, hun kom umiddelbart efter, at Peter havde stukket hovedet ind og sagt, at han

måtte op til Peter Slots, for der var ildebrand. Peter var frivillig brandmand. Vibeke kom i en tid, hvor der kom drenge hos vore gode naboer, Karen Margrethe og Peter Poulsen, så det gjorde ikke noget, at hendes søstre var for store at lege med. Hun voksede næsten op sammen med drengene, og fantasi manglede de ikke. Engang kom en flok fra hele nabolaget, de ville se fjernsyn. "Fjernsyn"?, sagde jeg, "vi har jo ingen fjernsyn". "Jo, mor, du ved nok det der er på Annys værelse". Åh ja, jeg hentede en lille vågelampe, det var en stikkontakt med en lille rød pære i. Den blev anbragt i kontakten i dagligstuen, og 7 børn sad med vågne øjne og så fjernsyn ca. 20 minutter. Hvad de så, ved

Sdr. Vilstrup Skole i 1955. Sylvest Jensen Luftfoto. Det Kgl. Bibliotek.

jeg ikke, men at de så noget, ved jeg, ellers havde de ikke siddet musestille så længe.

Vi nød meget vores lille lyshårede pige. Peter bestemte hendes navn, og jeg var med på det, vi følte vist, at vi denne gang ville løsrive os fra alle gamle traditioner og give hende et nyt og moderne navn, som på det tidspunkt f.eks. var Vibeke.

I 1957 fik vi bil, og den første lange tur gik til Næstved, hvortil vi var inviteret til Esters hjem. Ester var vores unge pige, som vi holdt meget af. Bilen var en Opel Kaptajn, årgang 1952. Vi var 9¹/₂, Vibe var den halve. Turen gik fint dertil, men hjemad blev vi søsyge over Storebælt.

Ester var en stor hjælp i dagligdagen. Hun var god til at få børnene til at fuldføre deres små pligter. En gang imellem kunne det selvfølgelig også glippe for hende. En gang sagde hun til Karen Johanne: "Nu må du godt skrubbe af", det var tallerkener, hun mente, men Karen Johanne sagde omgående ja, og så sprang hun ud af køkkenvinduet og forsvandt. Ja, kunne man blot huske alle de sjove ting, børnene har sagt og gjort. Jeg husker engang, jeg kom ind i stuen, hvor Vibe stod og snakkede med sine dukker. Jeg hørte, hun sagde til en af dem: "Du skal ikke være ræd, lille Lise, for det er ene kendte folk", og så slog hun ud med hånden til alle dukkerne, som sad i rad og række.

Vores skole blev nedlagt først i 1960'erne. Det gjorde ondt, det var lige som en del af os selv, der forsvandt. Min mand kæmpede hårdt for at bevare den, skønt alle vidste, at der på langt sigt ikke var nogen vej udenom. Det gik sådan, at børnene blev glade for den nye skole, og de fik en bedre undervisning.

Da vi fik børn, ønskede Peter sig meget en

Betty Skov med oldebarnet Lucas.

søn, men da vi ikke fik det, trøstede han sig med, at de nok kom af sig selv. Det gjorde de, vi fik fem gode svigersønner.

Ja, når jeg tænker tilbage på mit liv som mor, hustru og landmandskone, er det med stor taknemmelighed. Tænk at have haft en dejlig mand og med ham fem gode børn, for hvem han var en god og kærlig far. Tænk at have levet et liv, hvor man aldrig har været plaget af frygt og angst for, at kærligheden skulle slippe op. Tænk at man aldrig har manglet penge til dagligdagens fornødenheder. At man så på sine gamle dage har oplevet sorg og længsel, kan vel ikke være anderledes, men jeg tror, at den gode tid, man har haft, bærer man med sig, og det gør, at man stadig kan være glad og glæde sig over tilværelsen.